

WWF Ελλάς

Λεμπέση 21
117 43 Αθήνα

Τηλ: 210 3314893
Φαξ: 210 3247578
i.christopoulou@wwf.gr
www.wwf.gr

Αρ. Πρωτ. 156/2017

Βιοποικιλότητα και αιολικά πάρκα: Επισημάνσεις WWF Ελλάς

Δεκέμβριος 2017

Στις 30 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2017 το Υπουργείο Περιβάλλοντος διοργάνωσε σεμινάριο με τίτλο «Καλές Πρακτικές για τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας κατά την ανάπτυξη αιολικών πηγών ενέργειας». Μετά από σχετική πρόσκληση, η περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς συμμετείχε στο σεμινάριο με παρουσίαση που είχε τίτλο «Χρήση δεδομένων πεδίου / παρακολούθησης για την εναλλακτική χωροθέτηση αιολικών πάρκων σε προστατευόμενες περιοχές – Η περίπτωση της Θράκης». Επίσης το WWF Ελλάς συμμετείχε στο σύντομο στρογγυλό τραπέζι που οργανώθηκε στο τέλος του διημέρου.

Σε συνέχεια σχετικής παρότρυνσης από τους διοργανωτές του σεμιναρίου, το WWF Ελλάς καταθέτει τις ακόλουθες επισημάνσεις:

Αναγνώριση ζητήματος διατήρηση βιοποικιλότητας – ανάπτυξη αιολικών πάρκων: Η ανάπτυξη των ΑΠΕ και ειδικά η αιολική ενέργεια αποτελεί προτεραιότητα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο εκτός από ωφέλειες, οι εγκαταστάσεις αιολικών έχουν και αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όπως άλλωστε κάθε τεχνικό έργο. Η σημαντικότερη ανησυχία, όπως αυτή διατυπώνεται από την ευρύτερη βιβλιογραφία και αναγνωρίζεται από παγκόσμιους οργανισμούς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διεθνείς περιβαλλοντικές συμβάσεις (π.χ. Σύμβαση Βέρνης, Σύμβαση Βόννης) αλλά και από τη Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή αφορά στις επιπτώσεις σε είδη της ορνιθοπανίδας και ειδικά στα αρπακτικά, καθώς και σε είδη χειρόπτερων (νυχτερίδες).

Είναι ενθαρρυντικό ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αναγνωρίζει την ύπαρξη αυτού του προβλήματος και στην Ελλάδα. Η επίσημη ανακοίνωση του Υπουργού ότι το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο των ΑΠΕ θα αναθεωρηθεί με σκοπό να λάβει υπόψη του καλύτερα την ανάγκη διατήρησης της βιοποικιλότητας είναι ιδιαίτερα σημαντική. Βασίζεται στην αναγνώριση ότι το υφιστάμενο πλαίσιο έχει προβλήματα, ιδιαίτερα καθώς η επιλογή των περιοχών αιολικής προτεραιότητας έγινε με βασικό κριτήριο το αιολικό δυναμικό και χωρίς να συνεκτιμάται η ορνιθολογική και η εν γένει οικολογική αξία της περιοχής.

Βασισμένο στις υφιστάμενες μελέτες για συγκεκριμένες περιοχές της Ελλάδας, καθώς και στα καλά παραδείγματα του εξωτερικού το WWF Ελλάς, όπως και οι περισσότεροι φορείς που συμμετείχαν στο σεμινάριο, θεωρεί ότι η πρόκληση της ανάπτυξης των αιολικών με ταυτόχρονη αποτελεσματική προστασία της σημαντικής ορνιθοπανίδας της χώρας μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς μέσα από μια προσεκτική και συστηματική αναθεώρηση του υφιστάμενου πλαισίου.

Ειδικότερα:

Χάρτες ευαισθησίας ειδών –Μελέτες Σωρευτικών Επιπτώσεων: Ο νέος στρατηγικός σχεδιασμός θα πρέπει στο επίπεδο της στρατηγικής εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) να πληροί τις απαιτήσεις της δέουσας εκτίμησης όπως αυτή απορρέει από την οδηγία για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ).

Τα παραδείγματα του εξωτερικού όπως και η καταγεγραμμένη εμπειρία στην Ελλάδα είναι πολύτιμα για τα επόμενα βήματα του σχεδιασμού και της κατάρτισης νέου χωροταξικού σχεδιασμού.

Πιο συγκεκριμένα, θεωρούμε ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν τα ακόλουθα βασικά εργαλεία:

- 1) **Χάρτες ευαισθησίας ειδών:** Θεωρούμε ότι πρέπει να καταρτιστούν χάρτες ευαισθησίας ειδών κατ' αρχάς για τα προστατευόμενα είδη τα οποία η ανάπτυξη αιολικών πάρκων έχει ήδη αναγνωριστεί ως απειλή. Οι χάρτες αυτές αποτυπώνουν τον ζωτικό χώρο για τα είδη αυτά και υποστηρίζουν τη λήψη αποφάσεων τόσο στο επίπεδο του στρατηγικού σχεδιασμού όσο και στο επίπεδο σχεδιασμού και αδειοδότησης επιμέρους έργων. Οι χάρτες αυτές ενισχύουν, συνελπώς, την ορθή χωροθέτηση αιολικών πάρκων.
- 2) **Μελέτες σωρευτικών επιπτώσεων:** Οι μελέτες σωρευτικών επιπτώσεων με μεθοδολογία και προσεγγίσεις κοινά αποδεκτές ενισχύουν την ορθή χωροθέτηση αιολικών πάρκων καθώς ο ορισμός της φέρουσας ικανότητας κάθε περιοχής και των περιοχών προτεραιότητας και καταλληλότητας βασίζονται σε μία προσέγγιση η οποία θα εξετάζει τις συνολικές επιπτώσεις ανάπτυξης αιολικών πάρκων σε ευρύτερες χωρικές ενότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των προστατευόμενων ειδών.

Στο πλαίσιο αυτό, θεωρούμε απολύτως απαραίτητη την εκπόνηση των μελετών αυτών πλοτικά σε περιοχές όπου υπάρχει ήδη διαθέσιμη γνώση, όπως είναι η Θράκη και η Κρήτη, καθώς στις περιπτώσεις αυτές ο χρόνος ολοκλήρωσής τους θα είναι σύντομος.

Μελέτες εκτίμησης επιπτώσεων: Καθίσταται σαφές ότι παρά το γεγονός πως οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων μεμονωμένων επενδύσεων τα τελευταία χρόνια έχουν βελτιωθεί, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά προβλήματα. Επομένως η πορεία βελτίωσης θα πρέπει να συνεχιστεί με πολύ πιο εντατικούς ρυθμούς τόσο όσον αφορά την εκπόνηση τους όσο και στην αξιολόγησή τους. Στο πλαίσιο αυτό θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την αναθεώρηση των σχετικών προδιαγραφών που αφορούν στην εκτίμηση των επιπτώσεων, ώστε να πληρούν τις απαιτήσεις της δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων, όπως αυτή ορίζεται από την οδηγία για τους οικοτόπους.

Είναι επίσης απαραίτητο να υπάρχει παρακολούθηση και έλεγχος τόσο της τήρησης όσο και της επάρκειας των περιβαλλοντικών όρων, με τρόπο που να είναι αξιόπιστος, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει αυτή τη στιγμή.

Μέτρα μετριασμού – τεχνολογίες αποφυγής πρόσκρουσης: Κρίνουμε απαραίτητη τη συστηματική μελέτη της αποτελεσματικότητας διαφορετικών τεχνολογιών αποφυγής πρόσκρουσης πτηνών, που προτείνονται ως μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων ήδη στην έκδοση περιβαλλοντικών όρων, χωρίς ωστόσο να έχουν δοκιμαστεί στις συνθήκες της χώρας μας και με δεδομένο ότι διαφορετικές περιοχές ενδέχεται να απαιτούν διαφορετικές τεχνολογίες μετριασμού. Θεωρούμε εντελώς απαραίτητη και ταυτόχρονα ώριμη την άμεση δοκιμή διαφόρων τεχνολογιών μετριασμού στις περιοχές της χώρας, όπως είναι η Θράκη και η Κρήτη, που είναι πιο καλά μελετημένες και έχουν εγκατεστημένο ήδη ικανό αριθμό ανεμογεννητριών. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να εξαχθούν γρήγορα σημαντικά επιστημονικά συμπεράσματα για την καταλληλότητα ή μη συγκεκριμένων τεχνολογιών μετριασμού.

Διαφάνεια: Η έλλειψη πρόσβασης στα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα από όλους οδηγεί σε οχύρωση των εμπλεκόμενων φορέων πίσω από τα δικά τους δεδομένα καθώς και σε περιορισμένη δυνατότητα διασταύρωσης στοιχείων, πράγμα που με τη σειρά του συμβάλλει στη διόγκωση του προβλήματος, τη δυσκολία συνεννόησης και τελικά την ελλιπή εκτίμηση των επιπτώσεων. Κρίνουμε λοιπόν απαραίτητο στοιχείο τη διαφανή και ανοιχτή πρόσβαση όλων στα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα, στα οποία συμπεριλαμβάνουμε τα δεδομένα της εποπτείας και παρακολούθησης των προστατευόμενων ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς και τα στοιχεία που συγκεντρώνονται από έρευνες πεδίου κατά την εκπόνηση μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ειδικών οικολογικών αξιολογήσεων και μελετών παρακολούθησης που υλοποιούνται τόσο κατά την προκατασκευαστική περίοδο όσο και κατά τη λειτουργία των αιολικών πάρκων.

Διάλογος και συμμετοχικές διαδικασίες: Για όλα τα παραπάνω και κατά την υλοποίηση των επόμενων βημάτων, είναι απαραίτητη η συμμετοχική διαδικασία. Τόσο η διεθνής όσο και η εμπειρία από ορισμένα (λίγα) επιτυχή παραδείγματα στην Ελλάδα έχει αποδείξει ότι ο ανοιχτός και συμμετοχικός διάλογος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, κεντρικές και αποκεντρωμένες και περιφερειακές υπηρεσίες, επιστήμονες, μελετητές, αιολικές εταιρείες, και περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την καλύτερη κατανόηση διαφορετικών θέσεων αλλά κυρίως για την αναζήτηση και εφαρμογή ουσιαστικών λύσεων στο πρόβλημα της αρμονικής συνύπαρξης αιολικών και ορνιθοπανίδας.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Ιόλη Χριστοπούλου, Υπεύθυνη πολιτικής για το φυσικό περιβάλλον, WWF Ελλάς.

Τηλ. 210-3314893, email: i.christopoulou@wwf.gr